

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 4. sz. Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Pátzay Péter Pál ügyvéd által képviselt felperesnek - a Dr. B. Szabó Gábor és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. B. Szabó Gábor ügyvéd által képviselt I. rendű, a személyesen eljáró II. rendű, a dr. Gondos Gabriella ügyvéd által képviselt III. rendű és a Dr. Darvai Tünde Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Darvai Tünde ügyvéd által képviselt IV. rendű alperes ellen **kölcsön megfizetése és egyéb** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. december 19-én meghozott 10.P.21.482/2004/42. számú ítélete ellen a felperes 43., 45. sorszámon, míg az I. rendű alperes 44., 51. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a késedelmi kamat kezdő időpontját 2002. január 31. napjában állapítja meg, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a III. r. alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint, a IV. r. alperesnek 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest és az I. r. alperest, hogy az állam javára, az adóhatóság felhívására az ott írt számlára fizessenek meg személyenként 900.000 - 900.000 (kilencszázezer- kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

Módosított keresetében a felperes az I., II. és IV. rendű alpereseket 40.400.000 Ft és annak 2001. január 31-től 2004. december 31-ig a mindenkori költségvetési

törvény szerinti, míg 2005. január 1-től a kifizetés napjáig a Ptk. hatályos rendelkezése szerinti kamata egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni (Ptk. 328. § (1) és (4) bekezdés, 329. §, 523. §, 334. § (1) bekezdés). A III. rendű alperes marasztalására irányuló keresetét a 2002. augusztus 30-án tett nyilatkozat alapján a Ptk. 332. § (1) bekezdésére és 242. §-ára hivatkozással terjesztette elő. Ezt meghaladóan a III. rendű alperest elsődlegesen annak tűrésére kérte kötelezni, hogy a perbeli ingatlan vonatkozásában a felperes javára 50.000.000 Ft tőke és járulékaik erejéig jelzálogjog kerüljön bejegyzésre (Ptk. 261. § (1) bekezdés), másodlagosan pedig annak megállapítását kérte, hogy ennek az ingatlannak a tulajdonjogát a 2002. szeptember 26-án kötött adásvételi szerződéssel vétel jogcímén megszerezte, tulajdonjoga bejegyzését is igényelte. Az I. és II. rendű alperest egyben a fentiek tűrésére kérte kötelezni. A IV. rendű alperessel szemben előterjesztett további keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a III. és IV. rendű alperes 2004. április 9. napján kötött vételi jogot alapító szerződése, továbbá a 2004. augusztus 16-án kötött megállapodása érvénytelen (Ptk. 207. § (5) bekezdése), másodlagosan ezek vele szemben hatálytalanok, és a IV. rendű alperest a kereseti követelésében megjelölt összegre vezetett végrehajtás tűrésére kérte kötelezni (Ptk. 203. § (1) és (2) bekezdés).

Az I. rendű alperes a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes által hivatkozott 2002. április 16-án kelt engedményezési szerződés nem terjedt ki a perben érvényesíteni kívánt 3.500.000 Ft-ra, 2001. január 30-án az engedményezőtől nem vett át 3.000.000 Ft-ot. Amennyiben hivatkozása ellenére a bíróság az engedményezési szerződést érvényesnek ítéli, abban az esetben az alapjogviszonyra vonatkozó 2001. január 30-án kelt megállapodás 2. pontja szerint a követelés idő előtti, hiszen a tartozást a megjelölt ingatlan értékesítéséből befolyt pénzből és nem másból kellett kiegyenlíteni, és az ingatlan értékesítésére mindeddig nem került sor. Állította azt is, hogy nem pusztán időelőttiségről van szó az ő esetében, hanem egyenesen lehetetlen kötelezettségről. Az ingatlannak ugyanis soha nem volt tulajdonosa, így az annak eladásán alapuló teljesítést sem vállalhatott, ezért a 2001. január 30-i megállapodás őt érintő része semmis (Ptk. 277. § (2) bekezdés). A kölcsönhöz valójában nem volt köze, és még a szerződés tartalma alapján sem minősülhet adósnak. Az engedményezés időpontjában 50.000.000 Ft-os tartozása sem állt fenn, ennek bizonyítékeként az engedményező és harmadik személy által 2001. március 14-én kötött kölcsönszerződéssel kapcsolatos körülményekre és okiratokra hivatkozott. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy a megállapodásban az engedményező egy felfüggesztő feltételhez kötött beszámítási nyilatkozatot tett, a felfüggesztő feltétel pedig 2001. június 14-én bekövetkezett. A 2001. augusztus 16-i megállapodás aláírásának az a magyarázata, hogy erre kérte a II. rendű alperes, ráadásul ekkor tisztában volt az engedményező irányukba tett 2001. március 14-én rögzített nyilatkozatával is. Amennyiben a 2001. augusztus 16-án kelt megállapodás szerinti nyilatkozata tartozáselismerésnek minősülne, abban az esetben a Ptk. 242. § (1) bekezdésében írtak szerint bizonyította az engedményező 2001. március 14-i nyilatkozatával, hogy tartozása nem áll fenn, az alapul szolgáló szerződés őt érintő része érvénytelen.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy nincsen tartozása, mert az engedményező tartozásait kifizette, és ezért követelése is őt illetik meg. A kölcsön visszafizetésére egyetemleges kötelezettséget nem vállalt, szerződésben vállalt kötelezettségeinek pedig eleget tett.

A III. rendű alperes ugyancsak a kereset elutasítását kérte. A felperes és közötté jelzálogjog alapítására vonatkozó írásbeli szerződés nem jött létre, az elsődleges kereset a jogviszony hiánya miatt alaptalan. Álláspontja szerint a felperes a Pp. 123. §-ára figyelemmel megállapítási keresetet nem terjeszthet elő, de kereseti kérelme azért sem teljesíthető, mert egy több okból is érvénytelen szerződésre hivatkozva kíván tulajdoni igényt érvényesíteni.

A IV. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmét alapvetően arra alapította, hogy nincs tartozása a felperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 39.900.000 Ft tőkét és annak 2001. január 1. napjától 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. A fentieket meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 700.000 Ft-ból és 140.000 Ft áfából álló perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 900.000 Ft le nem rótt kereseti illetéket. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű alperesnek 600.000 Ft-ból és 120.000 Ft áfából, míg a IV. rendű alperesnek 400.000 Ft-ból és 80.000 Ft áfából álló perköltséget.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 523. § (1) bekezdése, 328. § (1) bekezdése, 329. § (1) és (3) bekezdése alapján leszögezte, hogy az engedmény tárgya nem a jogviszony, hanem az abból eredő meghatározott követelés. A kötelezett az engedménnyessel szemben azokra a kifogásokra hivatkozhat, amelyekre az engedményezővel szemben is hivatkozhatott volna. Nem hivatkozhat azonban eredményesen az engedményező és az engedményes jogviszonyára vonatkozó kifogásokra, így arra, hogy az engedményes engedményezővel szembeni követelése elévült, vagy más okból bírósági úton nem érvényesíthető, szerződésük érvénytelen. Ezért nem vizsgálhatta azt az I. és II. rendű alperesek által hangsúlyozott tényt, hogy az engedményezőnek van-e tartozása a felperessel szemben, az engedményezővel szembeni követelés uzsorás szerződésen alapul-e. A Ptk. 242. § (1)-(2) bekezdése, 200. § (1) bekezdése, 205. § (1) bekezdése, 207. § (1) bekezdése alkalmazásával kifejtette, hogy az engedményező és a felperes között a II. rendű alperessel szemben fennálló követelés tárgyában engedményezés nem történt. Ezt támasztja alá a 2002. április 16-i megállapodás 1. pontja, amely azt rögzíti, hogy az ezen a napon létrejött engedményezési szerződéssel az engedményező az I. rendű alperessel szemben fennálló követelését ruházta át a felperesre. A 2001. január 30-án kelt megállapodás 2. pontja és a 2001. augusztus 16-án kelt megállapodás 2. és 3. pontja nem hagy kétséget, hogy az 50.000.000 Ft

kölcsönt az ingatlan értékesítéséből a vételár befolyását követően azonnal, de legkésőbb a kölcsönadó által felvett hitel futamidejének végén kell visszafizetni. Alaptalanul hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy a felek szándékuk szerint azt kötötték volna ki, hogy a tartozást az értékesítésből befolyó pénzből és nem másból kell kiegyenlíteni, így az ingatlan értékesítése hiányában a követelés még a II. rendű alperes esetében is idő előtti lenne. Az I. rendű alperes adósként írta alá a megállapodásokat, ezért nem fogadta el az arra való hivatkozást, hogy az ingatlannak nem volt tulajdonosa, és a 2001. január 30-i megállapodás őt érintő része a Ptk. 227. § (2) bekezdése szerint semmis lenne. A 2001. augusztus 16-i és 2002. február 28-i megállapodásban foglaltak alapján nem fogadható el arra való hivatkozása sem, hogy azért nem minősül adósnak, mert a kölcsönt a valóságban a II. rendű alperes kapta és használta fel saját céljaira, a visszafizetést is a kizárólagos tulajdonát képező ingatlan eladási árából vállalta. Téves az a hivatkozása is, hogy az engedményező és közötté 2001. március 14-én létrejött megállapodás alapján nem áll fenn az 50.000.000 Ft-os tartozása, mert ugyan helytállóan hivatkozott a felfüggesztő feltételhez kötött beszámítási nyilatkozat megtételére és hatályba lépésére, ugyanakkor az okiratokban szereplő követelések (az 50.000.000 Ft és a 11.500.000 Ft) összegükben jelentősen eltérnek, a beszámítás tehát a 2001. január 30-án kelt megállapodás 4. pontjában jelölt kölcsönnel áll összefüggésben. Nem bizonyított tehát, hogy az I. rendű alperes 50.000.000 Ft-os tartozása ne állna fenn. Az engedményező és az okiratot szerkesztő ügyvéd tanúvallomása alapján, továbbá arra figyelemmel, hogy az I. rendű alperes nem adta indokát a 2002. augusztus 30-án kelt nyilatkozata megtételének, azt állapította meg a Pp. 206. § (1) bekezdésének felhívásával, hogy a II. rendű alperes nem tekinthető adósnak, a csatolt okiratok alapján olyan kötelezettségvállalás a részéről nem történt, amely pénzfizetésre irányuló marasztalását megalapozná. A III. rendű alperes nem volt szerződő fél. A 2002. augusztus 30-án kelt nyilatkozat a III. rendű alperes cégszerű aláírását nem tartalmazza, és a szöveg megfogalmazásából következik, hogy ez a nyilatkozat sem tartozásátvállalásnak, sem tartozáselismerésnek nem tekinthető. A III. rendű alperes marasztalásának ezért nem volt jogalapja. A IV. rendű alperes szintén nem volt szerződő fél, adósként a megállapodásokban nem szerepel, és a II. rendű alperes védekezésében előadottak sem adnak alapot kölcsön visszafizetése jogcímén történő marasztalására. Az engedményezési szerződés az I. rendű alperes vonatkozásában mindösszesen 53.000.000 Ft-ra vonatkozott, így a felperes által elismert teljesítésre tekintettel a marasztalási összeget 39.900.000 Ft-ban határozta meg. A kamatról a Ptk. 301. § (1) bekezdése felhívásával rendelkezett. A Ptk. 365. § (1) és (3) bekezdése, 117. § (1) és (3) bekezdése, 215. § (1) és (3) bekezdése, 319. § (3) bekezdése alapján elutasította a felperesnek tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére irányuló kereseti kérelmét, továbbá a Ptk. 207. § (6) bekezdésére és 203. § (1)-(2) bekezdéseire alapított kereseti kérelmeit is. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, az illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett. Az ügyvédi munkadíjakat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1)-(2) és (6) bekezdése felhívásával, a tárgyalások számának, az ügy bonyolultságának és a kifejtett munka mennyiségének figyelembe vételével határozta meg.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a II., IV. rendű alperesek I. rendű alperessel egyetemleges kötelezését kérte az ítéletben megállapított 39.900.000 Ft tőke és járulékai erejéig. Úgy nyilatkozott, hogy marasztalásra irányuló fellebbezési kérelmét a III. rendű alperessel szemben a 2002. augusztus 30. napján kelt nyilatkozat alapján a Ptk. 332. § (1) bekezdésére és 242. §-ára hivatkozással tartja fenn. Fellebbezési kérelme a 2002. szeptember 26-án kelt adásvételi szerződés alapján tulajdonjogának megállapítására és ennek földhivatali bejegyzése tűrésére irányul. Meggyőződése szerint a II. rendű alperes az önálló zálogjog és az ebből eredő zálogkötelezetti jogállást próbálja meg összemosni az adós vagy kezes jogállásával. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésére jutott, hogy a II. rendű alperes nem tekinthető adósnak. Megítélése szerint ugyanis, amikor a II. rendű alperes adósként, adóstársként vagy akár kezesként írt alá okiratot, tisztában volt azzal, hogy helytállási kötelezettsége nem korlátozódik a zálogtárgyból történő kielégítésre. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor nem látta bizonyítottnak az engedményezést a II. rendű alperes vonatkozásában. A 2002. április 16-án kelt engedményezési okirat ugyanis utal valamennyi felperesi jogelőd és az I-II. rendű alperesek között létrejött megállapodásra. Az engedményezésre vonatkozó törvényi szabályok nem írnak elő írásbeli alakszerűséget, az engedményezés tényét pedig a II. rendű alperes maga sem vitatta. Amennyiben a másodfokú bíróság ezt az álláspontot nem osztaná, abban az esetben a II. rendű alperes kártérítési felelőssége alapján marasztalható (Ptk. 339. §). Sételmezte, hogy az előbbi jogcímen előterjesztett keresetét az elsőfokú bíróság el sem bírálta, az ítélet indokolása a II. rendű alperessel szemben támasztott kártérítési igényére nem terjed ki. Véleménye szerint a III. rendű alperes marasztalása a 2002. augusztus 30-án kiállított nyilatkozat alapján indokolt.

Az I. rendű alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a vele szemben előterjesztett kereset teljes elutasítását kérte fellebbezésében, másodlagos fellebbezési kérelme marasztalása 36.900.000 Ft-ra és 2002. január 31-től járó kamatára történő leszállítására irányult, míg harmadlagosan az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és e körben az elsőfokú bíróság továbbá tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben helytelenül, részben hiányosan állapította meg, és a vele szemben hozott döntése sem helytálló. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak: miért hagyta figyelmen kívül azt az előadást, hogy a 2002. április 16-án kelt engedményezési szerződésben szereplő 3.000.000 Ft-os követelés fennállása nem bizonyított. Tény, hogy az engedményezési szerződésben szerepel a 3.000.000 Ft tőke, ez azonban nem azonos a 2001. augusztus 16-án kelt módosításban szereplő 3.500.000 Ft-os összeggel, utóbbit ugyanis az engedményező nem ruházta át a felperesre. Az elsőfokú bíróság alaptalanul hagyta figyelmen kívül azt is, hogy a kölcsönt az ingatlan eladási árából kellett volna visszafizetni. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos álláspontját az eredeti megállapodás nyelvtani értelmezése és az engedményező tanúvallomása is cáfolja. Fenntartotta, hogy a 2001. január 30-án

kelt megállapodás őt érintő része lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés és ezért semmis. Megismételte, hogy a kölcsönhöz nem volt köze, azt a II. rendű alperes kapta és használta fel saját céljaira, annak visszafizetését is a kizárólagos tulajdonát képező ingatlan eladási árából vállalta. Közreműködésének csak az volt az oka, hogy részvétele hiányában a II. rendű alperes nem jutott volna hozzá a kölcsön összegéhez. A 2002. augusztus 30-án kelt nyilatkozatával kapcsolatban a bíróság magyarázatának elmaradását rója a terhére, pedig erre a perben nem hívta fel. Ráadásul a bíróságnak arra sincs alapja, hogy a nem egyértelműen megfogalmazott nyilatkozatnak megkérdezése nélkül az ítélet szerinti értelmet tulajdonítson. A nyilatkozatban semmilyen összeg nem szerepel, az elszámolási kötelezettség pedig nem azonos a tartozáselismeréssel. Ez a nyilatkozat tehát egyáltalán nem támasztja alá, hogy a kölcsönt ő vette volna fel, ráadásul ezt kifejezetten cáfolja a 2003. augusztus 11-én kelt és fellebbezéséhez mellékelt nyilatkozat. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 2001. március 14-én kötött kölcsönrel összefüggő védekezését nem fogadta el, és a megállapodás egyértelmű tartalmát felülbírálv a leírtakkal szöges ellentétben álló értelmet tulajdonított annak. Tény, hogy a 2001. március 14-én kötött megállapodás után augusztus 16-án aláírta a kölcsönszerződésnek azt a módosítását, amelyben elismerte az engedményezővel szemben fennálló 50.000.000 Ft-os tartozást. Ez az elismerés azonban nem változtatja meg a tartozás jogcímét, csak a bizonyítási terhet, bizonyítási kötelezettségének azonban eleget tett. A 2002. február 28-án kelt okiratban nem vállalta semmilyen kölcsön visszafizetését. Álláspontja szerint a késedelmi kamat kezdő időpontjának meghatározása azért alaptalan, mert legfeljebb 2002. január 30-án vált esedékessé a visszafizetés, a kamatfizetés kezdő időpontja ezért nem lehet ennél korábbi.

A II. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Fenntartotta, hogy a felperes vele szembeni követelése megalapozatlan.

A III. és IV. rendű alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A III. rendű alperes kiemelte, hogy a felperes marasztalása jogcímeiként két különböző jogintézményre (tartozáselismerésre, tartozásátvállalásra) hivatkozik, és ez önmagában jól mutatja a felperes bizonytalanságát. Megismételte, hogy a hivatkozott okirat a felperes által állított nyilatkozatokat egyébként sem tartalmazza. A felperesnek a tulajdonszerzéssel kapcsolatos fellebbezési kérelmével összefüggésben ismételten előadta, hogy a 2002. szeptember 26-án kelt adásvételi szerződésben eladóként szereplő II. rendű alperes sem a szerződés megkötésekor, sem korábban nem volt az ingatlan tulajdonosa, ezért a felperes tőle tulajdonjogot nem szerezhette (Ptk. 117. § (1) bekezdés). Igényének érvényesítését ezt meghaladóan a Ptk. 215. § (1) és (3) bekezdése, 200. § (2) bekezdése, 365. § (3) bekezdése is kizárná. A IV. rendű alperes fenntartotta, hogy a perbeli követelés alapját képező kölcsönszerződésnek nem volt alanya, kölcsön visszafizetése jogcímén marasztalására sem kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság ítélete indokaira kiterjedően helytálló, és annak megváltoztatására a fellebbezés azért sem szolgálhat alapul, mert társaságuk vonatkozásában a fellebbezés egyetlen indokot sem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek a 40.400.000 Ft és járulékai megfizetésére irányuló keresetet 39.900.000 Ft-ot és járulékait meghaladóan elutasító; a III. rendű alperessel szemben jelzálogjog bejegyzése iránt támasztott; továbbá a III. és IV. rendű alperesek megállapodásainak érvénytelensége, illetve hatálytalansága megállapítása, valamint a végrehajtás kielégítésének tűrése iránt IV. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító rendelkezései, ezért azokat a másodfokú bíróság nem érintette.

A felperes fellebbezése nem, az I. rendű alperes fellebbezése pedig csak részben volt alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezett körben hozott érdemi döntéseivel - a kamat kezdő időpontjáról hozott rendelkezés kivételével - a következő indokok miatt értett egyet:

A felperes a kölcsön és járulékai megfizetése iránti igényét a kölcsönkövetelés jogosultjával 2002. április 16-án kötött engedményezési szerződésre alapította, ezért származékos jogszerzőként csak az engedményezéssel megszerzett és engedményezőt megillető jogokat érvényesíthette. Az engedményezési szerződéssel az engedményező a 2001. január 30-án létrejött megállapodás szerint I. rendű alperes felé fennálló és ingatlannal biztosított 50.000.000 Ft tőkéből és annak banki kamataiból, valamint 3.000.000 Ft tőkéből álló követelését ruházta át a felperesre. Az engedményezési szerződés megkötésekor az átruházott követelés biztosítására nem állt fenn ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjog, és ezeket a kölcsönköveteléseket kezesség sem biztosította. A 2001. január 30-án kötött, majd 2001. augusztus 16-án és 2002. február 28-án módosított kölcsönszerződés értelmében az 50.000.000 Ft-ot és a hitelt terhelő költségeket, továbbá az engedményezőtől 2001. március 14-én I. rendű alperes által átvett 3.500.000 Ft-ot és kamatait az I. rendű alperes volt köteles visszafizetni, az engedményezés időpontjában azonban ilyen tartalmú visszafizetési kötelezettség a 2001. augusztus 16-i módosítás 3. és 9. pontjai szerint a II. rendű alperest már nem terhelte. E tények alapján a felperes csak az engedményezéssel megszerzett követelés kötelezettjével szemben érvényesíthette a kölcsön visszafizetésére irányuló igényét, és minthogy a kölcsönszerződés alapján ez a kötelezettség kizárólag az I. rendű alperest terhelte, a felperesnek a kölcsön visszafizetése iránt többi alperessel szemben támasztott keresete eleve megalapozatlan volt a Ptk. 329. § (1) bekezdése értelmében.

A felperes a II. rendű alperessel szemben az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő kártérítési igényt, a 25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozatából is megállapítható, hogy 24. sorszámon előterjesztett beadványa semmilyen keresetmódosítást nem tartalmazott. Alaptalanul sérelmezte ezért fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése elő nem terjesztett kártérítési igényére nem terjedt ki. Keresete megváltoztatását a Pp. 247. § (1)

bekezdése is kizárta, így a fellebbezésében megjelölt Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti jogcímen előterjesztett kérelmét a másodfokú bíróság sem bírálhatta el.

A III. rendű alperes a kölcsönszerződésnek nem volt alanya, és az elsőfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá ítéletének indoklásában, hogy a 2002. augusztus 30-án kelt okirat milyen alaki és egyben tartalmi okok miatt alkalmatlan a III. rendű alperes marasztalására.

Mindezekre figyelemmel helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a II-III. és IV. rendű alperesekkel szemben a kölcsön visszafizetése jogcímen előterjesztett igényt elutasította.

A fellebbezésekben előadottak miatt a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a szerződéses kötelezettséget nem a szerződő fél elnevezése, hanem a szerződésben vállalt kötelezettség tartalma határozza meg, a kölcsönszerződésnek pedig az az adósa, aki a nyújtott kölcsön visszafizetésére kötelezettséget vállal (Ptk. 523. § (1) bekezdése).

Az I. rendű alperes fellebbezésével kapcsolatban a másodfokú bíróság elsőként arra mutat rá, hogy az engedményezett követelés kötelezettje az engedménnyel szemben azokat a kifogásokat érvényesítheti, és azokat az ellenköveteléseket számíthatja be, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor fennállt jogalapon keletkeztek (Ptk. 329. § (3) bekezdés). Helyesen fejtette ki ezért ítéletében az elsőfokú bíróság, hogy a kötelezettet az engedményezési jogviszonyra vonatkozó kifogás nem illeti meg, és ehhez a másodfokú bíróság csak azt fűzi hozzá, hogy a kötelezett ezzel a jogviszonnyal összefüggésben legfeljebb annyit kérhet, hogy az engedményes értesítése esetén az engedményes az engedményezés megtörténtét is igazolja.

Jelen perben ez az igazolás az engedményezési szerződés csatolásával történt meg. Ezzel az okirattal pedig a felperes igazolta, hogy a kölcsönkövetelés jogosultjától a 2001. január 30-án kötött kölcsönszerződés alapján fennálló 50.000.000 Ft-ból és banki kamataiból, továbbá az e szerződés 2001. augusztus 16-i módosításában az I. rendű alperes által ugyancsak kölcsöntartozás jogcímen elismert és visszafizetni vállalt 3.500.000 Ft és kamataiból álló követelésből 3.000.000 Ft tökéből álló követelést az engedményezéssel megszerezte. Alapítván az állította ezért fellebbezésében az I. rendű alperes, hogy a 3.000.000 Ft tökekövetelés engedményezése nem igazolt. Az I. rendű alperes e követeléssel szemben az alapjogviszonyra vonatkozó egyetlen kifogást sem terjesztett elő a perben, így azt is alapítván állította, hogy ennek a követelésnek a fennállása nem bizonyított.

Az I. rendű alperesnek a teljesítés módjával kapcsolatban előadott álláspontját a 2001. január 30-i megállapodás írásban rögzített rendelkezésének nyelvtani értelme cáfolja. A megállapodás hivatkozott mondata ugyanis egyértelműen akként rendelkezik, hogy „az ingatlan értékesítéséből a vételár befolyását követően azonnal, de legkésőbb a kölcsönadó által felvett hitel futamidejének végén” kell a

kölcsönt visszafizetni. A szerződés 2. pontja tehát kizárólag a kölcsön visszafizetésének határidejéről és nem a visszafizetendő kölcsön egyedüli, kizárólagos forrásáról rendelkezik. A visszafizetési határidőt pedig a felek egy bizonytalan jövőbeni esemény beiktatása mellett a hitel futamidejének lejártával azonos végső határidőben jelölték meg. Az I. rendű alperesnek ezért a lehetetlen szolgáltatására és a követelés időelőttiségére vonatkozó kifogása is megalapozatlan. Az érvénytelenségi kifogással összefüggésben ugyanakkor a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy az I. rendű alperes kötelezettség-vállalása a nyújtott pénzszolgáltatás visszafizetése volt, ez a pénzfizetési kötelezettség viszont sem fizikai, sem jogi értelemben nem minősül lehetetlen szolgáltatásnak.

Az I. rendű alperes által aláírt kölcsönszerződést és annak mindkét módosítását teljes bizonyító erejű magánokirat tartalmazza. Következésképpen ezek az okiratok az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgálnak arra, hogy az I. rendű alperes a bennük foglalt nyilatkozatokat megtette, illetve elfogadta, magára kötelezőnek ismerte el (Pp. 196. § (1) bekezdés e) pont). Az I. rendű alperes az okiratokban megtett, elfogadott, magára kötelezőnek tartott nyilatkozatainak ellenkezőjét a perben nem bizonyította, a 2003. augusztus 11-én kelt és fellebbezéséhez mellékelte okirat másodfokú eljárásban történő előterjesztését pedig a Pp. 235. § (1) bekezdésében rögzített két együttes feltétel fennállásának hiánya kizárta.

Az I. rendű alperes a 2001. augusztus 16-i módosítás 1. pontjában kijelentette, hogy a 2001. január 30-i megállapodás szerint a kölcsönadott 50.000.000 Ft folyósítása ténylegesen az ő részére történt, és ezt az összeget a III. rendű alperes ingatlan vásárlására fordította. A szerződés 7. pontjában arról nyilatkozott, hogy a kölcsönadótól - a kölcsönadó harmadik személlyel 2001. március 14-én kötött kölcsönszerződése alapján felvett kölcsönből - 3.500.000 Ft-ot átvett, ezzel az összeggel és kamataival a kölcsönadó felé közvetlenül tartozik, melynek megfizetésére a 2. pontban foglaltak az irányadók, vagyis ennek az összegnek a visszafizetésére is az eredeti megállapodás szerint köteles. A 2002. február 28-i módosításkor azt jelentette ki, hogy a visszafizetési határidőn belül az 50.000.000 Ft kölcsön és kamatai nem lettek kifizetve.

Ezek az I. rendű alperes által tett és a Pp. 196. § (1) bekezdése szerinti bizonyító erejű okiratokban foglalt nyilatkozatok pedig egyértelműen azt bizonyítják, hogy az I. rendű alperes 50.000.000 Ft-os tartozása még 2002. február 28-án is fennállt, ez a követelés ezt megelőzően korábbi teljesítéssel, netán beszámítással nem szűnt meg. Az I. rendű alperes a 2002. február 28-án írásba foglalt szerződésmódosítás 6. pontjának többszörösen összetett - hét tagmondatból álló - mondatának utolsó fordulatát az engedményező követelése kielégítéséről tett nyilatkozataként idézte. Ezért a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy ez a nyilatkozat a mondat ezt megelőző részeiben rögzített feltételek teljesülésére vállalt jövőbeni nyilatkozat megtételére vonatkozott, amely így a követelés I. rendű alperes állítása szerinti 2001. június 14-i megszűnését az okiratban rögzített egyéb nyilatkozatok tartalmával együtt semmilyen módon nem bizonyíthatta.

Az I. rendű alperes a késedelmi kamatokra vonatkozó konkrét kifogást nem terjesztett elő, fellebbezésében is csak a kezdő időpont meghatározását sérelmezte, és minthogy az ezzel kapcsolatos érvelése maradéktalanul helyes volt, az elsőfokú ítéletnek ezt a fellebbezéssel támadott rendelkezését a másodfokú bíróság a fellebbezés keretei között megváltoztatta.

A felperesnek a II. rendű alperessel kötött adásvételi szerződésre hivatkozással III. rendű alperessel szemben előterjesztett tulajdoni igénye minden ténybeli és jogi alapot nélkülöz. A másodfokú bíróság a fellebbezés külön indokolása hiányában ezzel kapcsolatban csak azt jegyzi meg, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházásáról szóló adásvételi szerződés megkötésével a vevő - ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül - tulajdonjogot nem szerez, és ilyen joga hiányában a Pp. 123. § második mondata szerinti egyéb megállapítási keresetet sem terjeszthet elő, ráadásul a szerződésből fakadó bármilyen igényét is csak a vele szerződő és nem más személlyel szemben érvényesítheti (Ptk. 117. § (3) bekezdés, 198. § (1) bekezdés).

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben, a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében megváltoztatta, míg az ítélet ezt meghaladóan fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése sem volt alapos a per főtárgyára vonatkozó részében. Ezért kötelesek megfizetni az illetékfeljegyzési joguk miatt le nem rótt fellebbezési illetéket és az ellenérdekű fél jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. A felperes és a III-IV. rendű alperesek áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló perköltségét a másodfokú bíróság a fellebbezett érték alapulvétele mellett, a kifejtett munkával arányosan állapította meg (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, Pp. 78. § (1) bekezdés és 32/2003. (III. 30.) IM rendelet 3. § (6) bekezdés). A másodfokú eljárásban a II. rendű alperesnek nem volt perköltségigénye, így annak viseléséről a másodfokú bíróságnak sem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2007. november 13.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hóbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: